

GEISSLERS
HOFCOMOEDIAN TEN

uvádějí

Jindřich Šmarda

Janina Šmardová

Sedláček Václav

inscenovaný koncert

LoutnaCZ

Příběh opravdové české kapely

Marie Babalová

Šmarda

Bělý Veselý

Ne, ne, nemůžu mlčet, musím o tom zpívat. V břiše mi kručelo, teď bude veselo, hektolitry piva... Ženich hledá nevěstu. Která to bude? Koncert o veliké svatbě a příběh kapely, která měla před sebou málem hvězdnou kariéru. Velmi volná adaptace jednoho z nejslavnějších děl českého baroka.

LET'S BAROCK!

ADAM VĀCLAV MICHNA Z OTRADOVIC (1600 – 1676)

Narodil se, zemřel a celý život prožil v Jindřichově Hradci. Studoval u Jezuitů, působil jako sbormistr a varhaník proboštského chrámu, hudební skladatel, básník a trumpetista. Autor všeobecně známých písní „Chtíc, aby spal“ (Vánoční noc) a „Nebeští kavalérové“ (Andělské přátelství) po sobě zanechal řadu latinských mší a zejména tři zásadní díla: sbírky písní Česká mariánská muzika (1647), Svatořeční muzika (1661) a Loutna česká (1653). V kontextu doby po bitvě na Bílé Hoře byla významná a výjimečná právě jeho písňová tvorba v češtině, ve které propojoval českou lidovost s postupy poučenými o vývoji evropské hudby. Adam Michna z Otradovic se stal jedním z nejdůležitějších představitelů českého barokního umění.

LOUTNA ČESKÁ / LoutnaCZ

Tvorba Adama Michny z Otradovic a především Loutna česká jsou hodnoceny jako jeden z nejvýznamnějších mezníků českého hudebního i literárního baroka. Jedná se o soubor třinácti duchovních písní, kterým do českého básnictví Michna vůbec poprvé uvádí typicky barokní žánr mysticky-erotické lyriky, v níž je vztah věřícího s bohem pojímán jako vztah milostný. Konkrétní námět Loutny: svatba nevěsty – duše, s ženichem – Kristem, vychází pravděpodobně z tereziánského učení, které v té době po Evropě šířil řád bosých Karmelitánek. Duše (nejprve Panna Maria, od páté písně obecně duše) s Kristem se představují, namlouvají, poté zasňubují, až jsou oddáni. Následuje veselí oslav a varování pro ty, kteří se soustředí jen na svůj světský život a nedbají o spasení. Michnova Loutna ovšem také přímo souvisí s německým cyklem básní Epithalamium Marianum Oder Tafel Music jezuitského kněze Johanesse Khuena z roku 1644. Hudební formy a rytmy Loutny vycházejí z dobových podob tanců: courante, allemande, gaillarde, pavana, pochod a gigue. Nástrojové i hlasové obsazení bylo úsporné – Michna zamýšlel svou Loutnu jako soubor skladeb i pro neprofesionální hudebníky. Jak stojí v úvodu tohoto díla, její předvádění mělo být určeno pro jakoukoliv příležitost: „V pátek, v svátek, v kostele, při stole...“

Až do dvacátých let 20. století, kdy byl objeven její první, zjednodušený prepis, byla Loutna dílem neznámým. Teprve poté jí začala být věnována pozornost a nakonec se stala jedním z nejoblíbenějších českých barokních opusů. Badatelé postupně objevovali zápisy jednotlivých partů a písní. Kompletní verzi Loutny české známe teprve od ledna 2014. Vzhledem k postupnému objevování díla vznikla řada pokusů o jeho rekonstrukci a popis. Jsou ale hypotetické a neodrážejí přesně jeho původní podobu.

Inscenovaný koncert či koncert na divadle LoutnaCZ představuje současnou parafrázi Michnovy sbírky písní Loutna česká. Pracuje s původními hudebními i textovými fragmenty, přenáší však její námět do současných socio-kulturních souvislostí a buduje nové paralely. Divák má možnost sledovat jeden koncert a jeden den ze života kapely The Geisslers (původně Geisslerova hudební společnost), která se rozhodla transformovat svůj repertoár i přístup k interpretaci barokní hudby. Nový, nadšený kytarista prosazuje řadu kroků, kterými chce přiblížit tvorbu a prezentaci kapely současnému a především českému publiku.

ČEŠI

Čechové jsou národ dobrý!
Nešťastný, jenž v nouzi lká,
nechť se k Čechovi obrátí,
ten mu rychlou pomoc dá;
byť i Čecha nepřitelem,
nešetří Čech jeho vin.
Čechové jsou národ dobrý,
a Ty Čechů věrný syn!

Věrný syn i bratr náš,
dobré Čechů srdce máš!

Čechové jsou národ statný,
nepřemožen český voj.
Nechť se s vítězstvím rozloučí,
proti němuž český boj.
Čech kde stojí, krutá bitva
tamí, i mnohý slavný čin.
Čechové jsou národ statný,
a Ty Čechů věrný syn!

Věrný syn i bratr náš,
statné Čechů srdce máš!

Čechové jsou národ věrný,
věrnost jejich první čest;
vlasti své i svému králi
Čech i v smrti věrný jest.
Bůh můj - král můj - vlasti moje!
poslední je Čecha vzdech.
Čechové jsou národ věrný,
a Ty syn jich - věrný Čech!

Věrný Čech i bratr náš,
věrné Čechů srdce máš!

Věrný syn jsi Čechů kmene,
věrný bratr bratřím svým;
jazyk český je i Tobě
otců drahým dědictvím.
České hory - české doly -
české luhy - český háj -
šírá vlast - ta česká země
nejmilejší Tobě ráj.

Věrný Čech jsi - vlastenec,
protož vděčný u věnec
květ Ti vije Čecha máj!

(Karel Hynek Mácha: Máj)

Režie: **Petr Hašek**

Adaptace textů a dramaturgie: **Helena Kebrtová**

Spolupráce na scénáři: **Vojtěch Bartoš**

Hudební adaptace a nastudování: **David Hlaváč**

Autoři písně Svatební prstýnek: **The Geisslers**

Výprava: **Kristýna Šrolová**

Světlo a videoprojekce: **Vítězslav Koblischka**

Zvuk a videoprojekce: **Ladislav Štěrba**

Produkce: **David Gerneš, David Nushart**

THE GEISSLERS:

Marlo Bohadtin (housesle, bicí, zpěv): **Martin Bohadlo**

Jindrona Simák (bicí, zpěv): **Simona Jindráková**

Donka Liminik (kontrabas, zpěv): **Dominik Linka**

Sedláza Tereček (klávesy, zpěv): **Tereza Sedláčková**

Ped Šmítr (kytary, zpěv): **Petr Šmíd**

Belý Vesart (žestě, zpěv): **Bartoloměj Veselý**

David (produkční): **Vojtěch Bartoš**

Délka představení: 65 minut

Předpremiéra: 29. 7. 2016, Mikulov

1. premiéra: 25. 8. 2016, Kuks

2. premiéra: 25. 10. od 20:00 VILA Štvanice

GEISSLERS

HOFCOMOEDIANTEN

Grandiózní, Energické, Inteligentní, Smyslně Svůdné, Laskavé, Empatické, Rytmické, Strhující, Hravé, Okázalé, Fantastické – a především komediální.

Takové je divadlo, které vám hrajeme už patnáct let! Jsme nezávislý divadelní soubor, který ve své tvorbě propojuje staré tradice s živým, současným divadlem. K barokní inspiraci přistupujeme s autorskou svobodou, mísíme původní s novým, vzletné s přízemním, činohru, zpěvohru, loutkohru i tanec – tak, aby to nás (a tudíž i vás) bavilo.

Geisslers Hofcomoedianten vznikli v roce 2002 v Kuksu při příležitosti založení festivalu barokního umění Theatrum Kuks. Za patnáct let působení vytvořili přes dvacet inscenací, vydobyli si uznání publika i kritiky, navštívili řadu festivalů v ČR i v zahraničí (měsíční turné v USA apod.) a založili putovní festival zámeckých a klášterních divadel. Jejich pražskou domovskou scénou je od října 2014 ostrovní divadelní scéna VILA Štvanice.

Více na www.geisslers.cz.

Státní fond kultury ČR

MINISTERSTVO
KULTURY

GEISSLERS
HOFCOMOEDIANTEN

www.geisslers.cz

www.facebook.com/geisslers

Věnováno Alešovi a plachému děvčeti.

Poděkování

Děkujeme všem členům Geisslers mecenášského klubu za finanční podporu, jmenovitě pak Karlu Somolovi a společnosti Čalfa, Bartošík a partneři s.r.o.

Děkujeme Míše a Lubošovi Kuhnovým za poskytnutí prostoru ke zkoušení a za veškerou pomoc a péči.

Inscenaci LoutnaCZ finančně podpořila Nadace Život umělce.

Program připravila: Helena Kebrtová
Grafika: Barbora Klímszová
Fotografie: Marta Sobotková

LoutnaCZ

„playlist“

1. INTRO

V svátek,
v pátek,
v kostele,
V svátek,
v pátek,
při stole,
V svátek,
v pátek,
radostně,
V svátek,
v pátek,
žalostně,
spasitedlně, spasitedlně
znící.

Lou, lo, lou, lo, loutna, loutna česká,
loutna cé zet.

2. PŘEDMLUVA A POVOLÁNÍ DUCHOVNÍ NEVĚSTY

Dojetí svírá můj krk,
je to tak velkolepé!
Holoubek vrká: vrk, vrk,
srdce mu vzrušením tepe.

Ztepilá jako ten smrk
hledá se holubička:
zářivě bělostný brk
a líčka andělíčka.

Ne, ne, nemůžu mlčet,
musím o tom zpívat,
v bříše mi kručelo, teď bude veselo,
hektolitry piva,
koláče, kuřata,
klobása ohřátá,
na tácku a jenom za dvacku,
uzené z komína
pro všecky lačné.
Svatební hostina
už brzy začne!

Óóó,
Svatba veliká se chystá!

Óóó.
pro všechny je tam dost místa!
Óóó,
nebudeš litovat, vejdi a slav,
požehnaný
manželský stav.

Která má nevěstou být?
Ta je moc hrdá a pyšná.
Ta zase postrádá cit.
Tahle je příšerně hříšná.

Copak se pokouší skrýt
ta v koutě, není snad hezká?
Tuhle si ženich chce vzít,
je celá taková česká...

3. MATKY BOŽÍ SLAVNÁ NADÁNÍ

Jak jen popsat tu krásu
plachého děvčete?
Zlato bych vyměnil za sůl
ji za nic na světě.

Je můj domov, je můj chrám,
úsvit navzdor temnotám,
poupě před rozkvětem.

Je neposkrvněná země
bez trní, bodláku.
Je vlastní čistoty plémě,
je pokrm bez láku.

Nevadí, že je tak malá,
i tak má všeho dost.
Poklady své nerozdala,
když přišel špatný host.
Srdce štědré v nitru má,
dobrému vždy ráda dá,
sladká roztomilost.

Je milá, skromná, upřímná,
veselá, klidná, citlivá,
opatrná a rozumná,
nebojí se říct, co se jí nelíbí!

4. SVATEBNÍ PRSTÝNEK

Buď, jakej buď,
ať jsi tenkej nebo tlustej,
jednu vlastnost musíš mít,
jestli se chceš zasnoubit.
Každej je chytrej, každej je hustej,
názory, odbory, metafony, brambory.
Kde je trocha pokory?!

Pokora!
Je víc než všecka moudrost světa.
Pokora!
Vší lidské snahy ať je meta.

Pokora!
Perla, co satební prstýnek zdobí.
Pokora!
Je východisko z těžké doby.

Říká se, že s poctivostí nejdál dojdeš,
ale proč se pořád někam honit?
Zastavte se přece na chvíli.
A teď vnímejte svoji hlavu.
Je tak těžká, a přece ji vaše svaly pořád
drží nahoře.

Dopřejte svému krku a svým zádům
trochu odpočinku.
Každý to přece někdy potřebuje.
Uvolněte se...
Sledujte pohyb své hlavy.
Chce dolů. Dovolte jí to.
No tak povolte ty svaly.
Poklesněte v kolenou.
Ne, hlava se nemusí nosit vždycky vzhůru.
Tak kdo ještě neklečí?
Kdo ještě nepochopil?
Klekněte! Klekněte si na ty kolena
a nechte se uzdravit!!!

5. PANENSKÁ LÁSKA

Ta láska, kterou k tobě mám,
jak pramínek je čistá
a bezpečná jak pevný prám,
jsem kotva tvá, jsem přístav.

Ne, nikdy nesmí bloudit sám,
kdo vzešel z lůna mého,
proto ti *kunda!* namlouvám
ženicha spanilého.

Vyléčí každý neduh tvůj,
utiší *prde!* bolest,
miluješ-li mne, zamiluj
si také jeho *vole!*

Já *hovna!* můžu radit jen,
vím, že máš vlastní názor.
Však dobře *kurva!* dělá ten,
kdo si mne bere za vzor.

Na závěr místo bonmotu,
pošlu ti milý úsměv.
Než kavárenským kokotům,
projednou věřit zkus mně!

6. ŽEHNÁNÍ SE SVĚTEM

Ach, jak ve mně srdce hoří!
Porad' mi, matičko milá,
ženichovi jak se dvořit,
abych se mu zalíbila?
Mám si růží tváře krášlit,
mám se nechat vymalovat,
Vlášky ozdobit si maší?!
Porad' mi, matičko, porad'!
Marnost tato neobstojí,
o tu ženich málo stojí,
vím, už vím, co učinit,
jakou mě chce ženich mít.

7. DUCHOVNÍ SVATEBNÍ LÁŽEŇ (němá scéna)

8. DUŠI VĚNO

Za tvoji věrnost, za tvoji oddanost,
slibuju, že ti dám navěky všeho dost,
nemusíš nic, jenom napsat své jméno
a s podpisem satebním obdržíš věno.

To věno je nad všechny nehmotné statky,
proč si ho odpírat, držet se zpátky,
když já tě nakrmím, napojím, ošatím,
chytrák si spočítá, že se to vyplatí...

Se mnou
věčný klid
můžeš mít,
nikdy víc
vůbec nic
neřešit.

Já vezmu na sebe starosti tvé,
vyřeším za tebe to, co tě štve.
Pojď do mé náruče, odevzdej se mi,
jsem rajská blaženost na této zemi.

9. ANDĚLSKÉ PŘÁTELSTVÍ

Nebeští kavalérové,
vinšujte štěstí.
Vy jste mé svatby družbové,
vedťte z neštěstí
nevěstu mou, vám se svěří.
Vedťte ji, andělé,
ke mně archandělé.

Tak za mě se teď přimlouval
můj ženich milý.
K mé pomoci vás namlouval,
pážata bílý.
Tak vás jmenuji, andělé;
k vám volám, o archandělé!
Slyšte mé žádosti,
čiňte mě zadosti.

10. SVATEBNÍ VĚNEČEK

Ano stačí říct!
Ano stačí říct!

Věncem květů hlava ozdobená,
konvalium, růže, lilium,
libou vůní lábů obestřená.
Na ten svazek vínem připiju.

Jedno slovo a už budem svoji,
černý ženich, bílá nevěsta,
jedno slovo, co nás navždy spojí.
Co se stane, nejde odestát.

Věnečku, nevěsto, bílá,
postýlku vám rozestýlám.

Srdce mé bázní buší
a je náhle zmatené,
celou svou bídnu duší
najednou říct chci...

To slovo mě pálí na jazyku,
(Řekni to, jo, řekni, řekni to.)
trčí za ním párek otazníků.
(Řekni to, jo, řekni, řekni to.)
Jedno slovo ale váhy tolik,
(Řekni to, jo, řekni, řekni to.)
Vycouvat a nebo přece svolit?
(Řekni to, jo, řekni, řekni to.)

Věnečku, nevěsto, bílá,
postýlku vám rozestýlám.

Srdce mé bázní buší
a je náhle zmatené,
celou svou bídnu duší
najednou říct chci...
ANO!

11. DEN SVATEBNÍ

Ovce bečí,
koza mečí,
čmelák bzučí,
kráva bučí.

Voní kvítím louka i háj,
zelená se celičkový kraj,
ovečka si bečí bábé,
sluníčko se směje z nebe.
Vítej k nám.

Loutna česká zní
tónem vítězným.
Loutna rajska zní,
bdím a nebo sním?

Radujme se,
je tu ráj,
veselme se,
český ráj!

Včelky z květů sbíraly pyl,
náhlý stín je nevydělil.
Copak mráčku, co ty tu chceš?
Tady s deštěm neuspěješ!

12. DOMÁCÍ VOJNA MEZI DUŠÍ A TĚLEM

Kdo může tělu vyčítat,
to, že má žízeň, že má hlad,
možná jsem to měl podepsat,
hrdost se přece nedá žrát,
kohoutek kape, chtěl bych spát.
Ne, ne, hlavně se neposrat.

Já bych se přidal hrozně rád
jenomže jak se nezklamát?
Smrad bude vždycky jenom smrad,
už to tu bylo tolikrát...
Proč si teď něco nalhávat.
Ne, ne, hlavně se neposrat.

I když nejspíš ne napořád,
kdo zůstal stranou, bude stát,
s tím už se musí počítat.
Jenže ta žízeň a ten hlad,
kohoutek kape, chtěl bych spát,
ne, ne, hlavně se neposrat.

13. SMUTEK BLÁZNIVÝCH PANEN

To se tak říká spousta vět,
a jaká silná slova!
Pro právo chce se zabíjet
a hlavně protestovat.
Jak se ta pravda dere vpřed,
to by se jeden dojal...
A kdo se směje naposled?
No já!